

Hoeveel bewaast zoudt gij leven als uitverkorene Gods!

Hoeveel zaliger zoudt gij u voelen als onder den adem van Christus!

Hoeveel persoonlijker zoudt gij u openbaren als een, die uit de waarheid is, omdat gij de stem van de Waarheid hoort.

Zwijg, afgod van het eigen Zelf, voor het Woord van mijn God.

In God zal ik het Woord prijzen!

In den Heere zal ik het Woord prijzen!

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

Reformatie in de prediking.

X.

Het resultaat van onze enquête. VIII.

De reformatische wenschen, welke het meest op den voorgrond stonden, waren alzoo:

1. Het bevindelijk element in de prediking heeft dringend versterking noodig.

2. De prediking dient meer tijdpredding te zijn en rekening te houden met de geestelijke stroomingen onzer dagen.

Wij gaan nu in de orde van de talrijkheid, waarmee de wenschen geuit worden verder.

3. Er komt meer bezieling in de prediking. Er is ook een lezer, die stipuleert, dat hij van een rustige preek houdt. Maar de overgrote meerderheid vindt de wijze, waarop de preek worden voorgedragen, te rustig. Natuurlijk wordt dit op verschillende manier onder woorden gebracht en ook verschillend beargumenteerd.

Sommigen herinneren aan het woord van Paulus, dat hij de menschen beweegt tot het geloof. Zij missen in vele preeken de bewegende, de meevende kracht. Er worden vaak wel gedachten uitgesproken, waarvan men zegt: wat is dat mooi! Maar er wordt niet zóó op de gemeente ingewerkt, dat de eerste vraag, waardoor op de prediking gereageerd wordt, deze is: Heere, wat wilt gij, dat ik doen zal. Een ander geeft den raad in de kerkeraadskamer boven de deur, die naar den kansel leidt, als wandtekst op te hangen: zijl vurig van geest. De preek, zoo verklaart hij zich nader, staan tegenwoordig op een hoog plan.

Stilistisch zijn ze over het geheel uitstekend verzorgd. Maar in plaats, dat er gememoriseerd wordt, wordt bijna van het begin tot het eind door menigen dominee voorgelezen. Nu zijn er, aldus vervolgt hij, die zóó kunnen lezen, dat men het schier niet merkt en het contact met de gemeente ook door de oogen bewaard blijft. Maar dit is slechts enkelen gegeven. Bij de meesten dooft door het gestadig kijken in het preekboekje het vuur uit, ook al verheffen zij nu en dan de stem. Aan den stijl wordt het bezielende opgeofferd. In verband hiermee stelt hij een reeks vragen, welke wij hier niet kunnen beantwoorden. Wij vatten hier slechts in het kort meeningen saam. Later hopen wij onze eigen gedachten dienaangaande te ontwikkelen. Een predikantszoon verhaalt, hoe zijn vader de week indeelde. 's Vrijdagsavonds moesten de beide preeken voor den Zondag klaar zijn. De Zaterdag werd geheel besteed om ze in te studeeren. Tegenwoordig, zoo gelooft hij, hebben de predikanten daarvoor geen tijd meer. De gemeente draagt daaraan schuld. Ze is in elk opzicht veeleischender geworden. Daar heeft men b.v. de plaatselijke kerkbodes. Dat kerken, waarin drie of meer predikanten zijn, zich de weelde van een kerkbode permitteeren, laat hij daar. Dan heeft ieder slechts een deel van den last. Doch dat betrekkelijk kleine kerken een kerkbode uitgeven, vindt hij zóó zóó. Welk een krachtsverspilling, zegt hij. In plaats dat men enkele groote kerkelijke bladen leest, worden er wekelijks vijftig of nog meer meditaties geschreven. Daarenboven beantwoorden ze volgens hem maar zelden aan het doel. Want over de belangen der plaatselijke kerk is men spoedig uitgepraat. Daarom schrijft men niettegenstaande hoogstens een paar honderd abonné's het onder de oogen krijgen al spoedig voor heel het kerkelijk vaderland. Ik geef — zoo voegt hij er aan toe — niet de domine's hiervan de schuld. Ik heb een jeugdvriend, thans zelf

predikant in een vrij groote gemeente, op wien veel aandrang wordt uitgeoefend om een kerkbode uit te geven. Maar hij weigert dat beslist, hoewel er in zijn gemeente zijn, die dat onaangenaam vinden. Met hem sprak ik ook meermalen over de vraag, hoe het toch komt, dat er zoo weinig geestdrift in de prediking is. Och, zei hij eens, je vader leefde in den gelukkigen tijd toen een dominee zich nog hoofdzakelijk aan zijn preek kon geven, maar wij, tegenwoordige dominees, moeten meestal tusschen al ons ander werk door ook nog preeken. Het heugt mij nog heel goed, hoe vervelend de laatste dagen van de week en de Zondag voor ons, kinderen, waren. Niet alleen was vader dan slechts bij uitzondering voor anderen te spreken, maar ook voor ons was hij bijna ongenakbaar. Aan tafel was hij met zijn gedachten ergens anders en nam zelden deel aan het gesprek. Als wij ons voelden te kort gedaan en erover klaagden, antwoordde hij: ja, jongens, de gemeente gaat vóór. En wanneer ik nu nog in de gemeente kom, waar vader gestaan heeft en ik hoor met hoeveel eerbied men nog altijd over hem spreekt en hoevelen hij tot zegen is geweest, dan worden die vervelende dagen mij de liefste uit heel mijn jeugd. Ik wilde wel, dat ik iets van het geweldige vuur en de brandende liefde van mijn vader had, ik zou, geloof ik, een brochure schrijven en die op ruime schaal verspreiden en daarin o.m. mijn Gereformeerde broeders en zusters op het hart binden: gunt toch uw predikanten niet alleen tijd om preeken te „maken“, maar om in hun preeken in te leven, dan moogt gij verwachten, dat zij in den naam van den Heere Jezus u zullen leeren als machthebbenden en niet als de schriftgeleerden.

Maar genoeg uit dezen brief, die zulk een sympathieke pieteit ademt. — Het kost mij zooveel moeite, zoo biecht een ander, om met mijn gedachten uit mijn werk los te komen. Hoor ik nu een boeiende preek dan is dit een middel, dat haast nooit zijn doel mist, om mij uit mijn dagelijkse sleur uit te halen. Maar hoor ik een preek, hoe goed die ook in elkander zit, waarin de warmte wordt gemist en die min of meer zorgeloos wordt voorgedragen, dan word ik zelf ook niet warm. Ik wil graag de fout bij mijzelf zoeken, ofschoon ik mag zeggen, dat ik des Zondagsmorgens nooit vergeet voor mijn predikanten te bidden en dat ook in alle oprechtheid doe. Ik blijf er ook niet lijdelijk onder, maar span mij, hoewel ik hierin niet altijd even getrouw ben, in. Maar mag ik dan niet, waar ik onder een bezielende preek gewoonlijk geheel opleef, de gevolgtrekking maken, dat de Heere ook aan de wijze van preeken een zegen verbindt? De predikanten moesten eens weten (want ik sta hier niet alleen) hoevelen er snakken naar meer warmte, meer bezieling in de prediking. Ik hoop niet, dat ik de gezalfden des Heeren aantast, wanneer ik schrijf, dat menig predikant zich zoo weinig inspannt, als hij op den kansel staat. Maar de groote belangen, welke de Heere aan hen heeft toevertrouwd, zijn toch wel groote inspanning waard. Ik zou niet gaarne zien, dat zij zóó geweldig preeken als Whitefield, die meer dan eens door een bloedspuwing zijn rede niet kon voortzetten. Maar van dit uiterste zijn wij wel heel ver af. — Verschillende deelnemers merken op, dat de ingezonken geestelijke toestand van tegenwoordig oorzaak is van het tekort aan bezieling in de prediking. Als iemand werkelijk bezielend preekt, vindt hij wel in grooten kring waardeering, maar er blijven er toch altijd, die oordeelen: wat vindt die man zich op. „Wij krijgen de prediking, welke wij verdienen.“ Van de belijders van 's Heeren naam gaat niet genoeg opgewektheid tot de predikers uit. „Enkelen, die goede sprekers zijn, worden op de handen gedragen, maar de anderen laten wij links liggen, in plaats dat wij hen met warmte omringen, opdat zij ook zelf weer warmte kunnen uitstralen.“ Er moet, zoo is sommiger oordeel, onder ons komen een treuren over ons verlaten van de eerste liefde. „Wij zijn wel alleszins godsdienstig, maar wij zijn zoo weinig godzalig.“ „Als ons hart en ons vleesch maar uitroepen tot den levenden God, zou dit van invloed zijn op de predikers en de prediking zou meer inslaan.“

Het ligt niet in onze bedoeling bij elk punt zoo lang te toeven.

Het leek ons echter wel van belang deze opmerkingen door te geven.

Classis en Classicaal bestuur.

Wie in de taal van het Gereformeerde Kerkrecht denkt, hoort vreemd op, wanneer er gesproken wordt van het 350-jarig bestaan van de Classis Amsterdam.

Wat toch is een classis?

Een classis is geen aardrijkskundig begrip.

Ook geen directorium, dat wel in de personen wisselt, maar als college blijft bestaan.

Een classis is naar Gereformeerd Kerkrecht een vergadering.

Een vergadering van bepaalde kerken in een bepaalde streek.

Niets minder.

Maar ook niets meer.

Zoo'n classis, d.w.z. zoo'n vergadering kan dus slechts zoolang bestaan, als de vergadering zelf duurt.

Daarom was het dwaasheid van de mannen van 1816 om de classis Amsterdam op te heffen.

Die had zichzelf opgeheven, toen zij bij de jongste samenkomst door den praeses was gesloten.

Maar een niet minder groote vergissing is het te spreken van het 350-jarig bestaan van een classis, d.i. van een vergadering.

Daarvoor zou die vergadering 350 jaar hebben moeten duren.

Wij laten ons fleschje met spot-inkt gesloten, maar men begrijpt, welke zonderlinge voorstellingen aan deze idee verbonden zijn.

Hier is dan ook een betrouwbare doorzetting van classis en classicaal bestuur.

Een classicaal bestuur kan eeuwen bestaan.

Het classicaal bestuur van Amsterdam bestaat sinds de Nederl. Hervormde Kerk werd opgericht.

Maar vóór dien tijd was daarvan geen sprake.

Men mag derhalve geen drie en een halve eeuw teruggaan.

En de classis Amsterdam was er weer, zoodra de kerken der Chr. Geref. Kerk in en rond Amsterdam, die in 1834 het juk hadden afgeworpen weer samenkwamen.

Maar die classis bestond dan, zoolang de vergadering duurde.

Een classis bestaat gewoonlijk niet langer dan één dag.

Het feest van het zoogenaamde 350-jarig bestaan van de classis Amsterdam kan alzoo geen Gereformeerde meevieren.

Of hij zou zijn kerkrecht met voeten moeten treden.

Verdeel en heersch.

In de schismatische pers wordt schier eendrachtig de taktiek van het „verdeel en heersch“ toegepast.

Het is te verstaan, dat deze nieuwe richting proselitiën wil maken.

Maar het schijnt wel, dat zij bijna geen anders kans ziet dit te bereiken dan door te trachten onder de leden onzer kerken beroering te wekken.

Ofschoon wij onzen tijd niet in beslag laten nemen door polemiek met de schismatische pers, moet toch nu en dan het zwijgen verbroken.

Zoo ook naar aanleiding van de opzienbarende onthulling, welke pas Dr Geelkerken in de „Overtoomsche Kerkbode“ deed.

Er is vóór enkele weken een anonieme brochure verschenen, geschreven in het Geelkerkiansch.

De schrijver, die zich als Gereformeerd predikant aandient, blijkt een herkauwende conscientie te bezitten.

Zijn zoogenaamde conscientiekreet bepaalt zich ertoe allerlei opmerkingen, welke vooral in de schismatische pers al honderde malen gedebiteerd zijn, te herhalen. Af en toe roept hij dan uit: het is verschrikkelijk of zoo iets.

Van schismatieken kant toont men zich met deze onbetekenende brochure hoogelijk ingenomen. Men put zich uit in verzekeringen, dat men den schrijver niet kent.

Dr Geelkerken voegt hierna nog toe: Trouwens, dat niet één enkele predikant, maar heel veel predikanten in staat moeten worden geacht een dergelijke „conscientiekreet“ te laten hooren, bevreesd niet wie als schrijver dezes onlangs uit de predikantenlijst dier Geref. Kerken zonder moeite, niet minder dan een acht-en-veertig-tal namen van predikanten kon samenlezen van wie het hem bekend is, dat zij principieel min of meer het standpunt onzer kerken in H. V. deslen. Ga onder